

Naziv škole

Vrsta rada

**UPUTE ZA IZRADU ZAVRŠNIH I OSTALIH
RADOVA**

Učenik:

Ime i prezime, razred

Mentor:

Ime i prezime, titula

Mjesto, mjesec, godina

Sadržaj:

1. Uvod	1
2. Struktura rada	2
2.1. Naslovnica	2
2.2. Sadržaj	3
3. Oblikovanje teksta	5
4. Navođenje literature	6
5. Literatura	11

1. Uvod

Upute za izradu završnih radova i ostalih radova sličnog oblika imaju za cilj s jedne strane standardizirati formu i olakšati izradu učenicima, te s druge strane olakšati ocjenjivanje „formalnih“ aspekata radova od strane nastavnika. Cilj je da se kroz dosljednu primjenu uputa ujednači okvirna struktura radova, način oblikovanja teksta, način označavanja tablica i grafičkih prikaza, pisanje formula te ostali aspekti izrade jednog rada.

Ovaj rad sadrži prikaz strukture rada: od naslovnice, kazala sadržaja, razrade rada od uvoda, sadržaja i zaključka te njihovo oblikovanje, prikaz pravilnog navođenja literature, popisa slika, tablica, grafikona te priloga u radu. Posebna pozornost je stavljana na pravilno navođenje korištenih izvora da bi se izbjeglo bilo kakav oblik plagiranja tuđih radova.

2. Struktura rada

Neovisno o tome radi li se o seminarskom, završnom ili ostalim vrstama istraživačkih radova, struktura takvih radova je ista i ona se sastoji od naslovnice, kazala sadržaja, tekstualnog dijela rada, literature, popisa slika, tablica i grafikona te ostalih priloga u radu.

2.1. Naslovnica

Naziv škole	
Vrsta rada	
UPUTE ZA IZRADU ZAVRŠNIH I OSTALIH RADOVA	
Učenik:	Mentor:
Ime i prezime, razred	Ime i prezime, titula
Mjesto, mjesec, godina	

Slika 2.1. Izgled naslovnice rada

Slika 2.1. prikazuje naslovnicu rada. Naslovnica je oblikovana sa fontom Times New Roman koji je podebljan (B), samo je naslov rada istaknut velikim slovima i veličinom 18.

Ispod slike možemo vidjeti kako se pravilno piše opis slike koji se sastoji od broja poglavlja, broja slike u tom poglavlju te opisa slike (npr. Slika 2.1. Izgled naslovnice rada).

2.2.Sadržaj

Nakon naslovnice na drugoj stranici nalazi se kazalo sadržaja koji ima okvirni izgled i strukturu kao na slici 2.2. Cjelokupni sadržaj u radu treba biti oblikovan postojećim ili posebno napravljenim stilovima te kazalo sadržaja treba biti napravljeno putem tablice sadržaja..

1. UVOD	1
1.1. Definicija problema	2
1.2. Cilj rada	3
1.3. Metode rada	3
1.4. Strukture rada.....	4
2. TEORIJSKI DIO RADA	5
2.1. Cjelina 1.....	6
2.1.1. Podcjelina 1.1.	7
2.1.2. Podcjelina 1.2.	8
2.2.Cjelina 2	10
3. EMPIRIJSKI DIO RADA	12
3.1. Ciljevi istraživanja.....	13
3.2.Navođenje istraživačkih pitanja i hipoteza	15
3.3.Opis istraživačke metodologije:	17
3.3.1. opis tehnika i metoda sakupljanja podataka.....	19
3.3.2. opis procesa i sakupljanja podataka (gdje, tko, kako).....	23
3.3.3. opis uzorka.....	27
3.3.4. opis obrade podataka.....	30
3.4.Rezultati i interpretacija	33
3.5.Zaključak empirijskog dijela	36
4. ZAKLJUČAK.....	40
5. IZVORI I LITERATURA	45
6. PRILOZI	47

Slika 2.2. Kazalo sadržaja

2.3. Razrada sadržaja rada

Neovisno o tome, pišu li učenici seminar, esej, referat ili završni rad struktura sadržaja takvih radova je slična te sadrži uvod, središnji dio i zaključak. U slučaju kada se učenici pri istraživačkom radu koriste anketama ili intervjuima, moraju napisati i empirijski dio zadaće.

U **uvodu** rada učenik opisuje strukturu rada. Također, uvodni dio rada sadrži cilj istraživanja, izloženo istraživačko pitanje i hipoteze, te se navode metode korištene u istraživanju i način prikupljanja podataka. U teorijskom dijelu rada razmatraju se postojeće spoznaje o problemu koji se istražuje, kroz obradu relevantne literature. Tekst mora biti smisljeno i logički podijeljen na više cjelina, koje mogu imati pod-cjeline.

Glavni dio rada sadrži pregledni i sustavni prikaz podataka i pojašnjenje rezultata. **Teorijski** dio rada ne bi trebao biti samo tehnička kompilacija tuđih radova, već autor mora jasno profilirati i svoje stavove o ključnim pitanjima na bazi kritičkog promišljanja i obrađene literature.

Rad ne mora nužno sadržavati empirijski dio istraživanja već se on izrađuje u dogovoru s mentorom. Npr. u ekonomiji empirijski dio rada može biti realiziran kao istraživanje na bazi uzorka ili kao istraživanje na bazi jednog objekta istraživanja (trgovačkog društva, obrta, grada, županije, države...). U empirijskom dijelu istraživanja učenik uporabom prikladnih metoda testira hipoteze koje su oblikovane na temelju teorijske razrade problema. Empirijski dio istraživanja ne mora biti baziran isključivo na "pozitivističkom pristupu" (teorija-hipoteza-varijable testiranje hipoteza-zaključak). Kod pojedinih problema istraživanja struktura rada može biti fleksibilnija, a učenik na temelju proučene literature i (najčešće kvalitativnih) podataka može ponuditi, a ne testirati, teorijsko objašnjenje promatranog fenomena.[4]

Zaključni dio rada sadrži prikaz utvrđenih činjenica, odgovore na istraživačka pitanja te predstavljanje zaključnih razmatranja i tvrdnji. U zaključku se sažeto iznose glavni rezultati i spoznaje do kojih se došlo temeljem istraživanja, te se ukazuje se na (ne)podudaranje teorijskih spoznaja i empirijskih dokaza. Nadalje, potrebno je navesti eventualna ograničenja istraživanja, kao i moguće smjerove budućih istraživanja. U zaključku se ne citiraju drugi autori, dok je preporučeni opseg zaključka maksimalno do 1/10 cjelokupnog teksta.

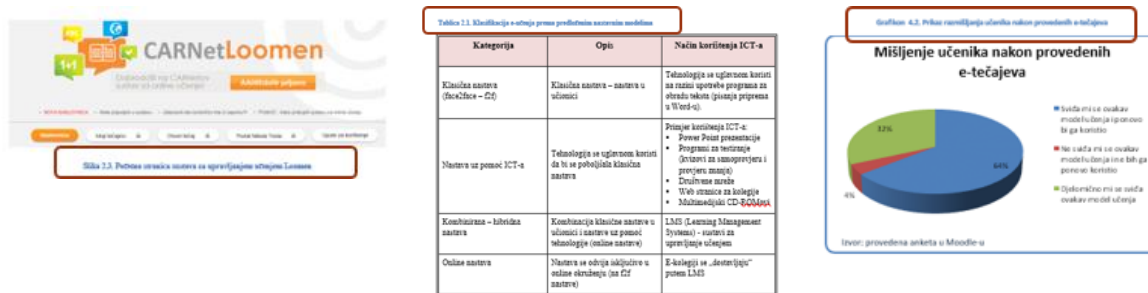
Literatura predstavlja numerirani popis svih korištenih izvora pri izradi rada.

Prilozi označavaju sve dokumente koji nisu sastavni dio osnovnog teksta ali su bitni za razumijevanje rada. Priloge je potrebno numerirati.

3. Oblikovanje teksta

Tekst treba pisati hrvatskim jezikom sukladno gramatičkim i pravopisnim pravilima. Tekst se piše u neutralnom obliku (npr. "istražit će se", a ne "istražit ću/ćemo").

- Rad oblikovati prema slijedećim uputama:
- Font Times New Roman, veličina 12
- Prored 1,5 obostrano poravnanje, prvi redak u odlomku uvučen za 1,25
- Radi bolje preglednosti teksta poželjno je na jednoj stranici napraviti nekoliko (odlomaka) odjeljaka te istaknuti podebljano određene ključne pojmove.
- Margine 2,5 cm (lijeve, desne, gornje i donje)
- Stranice trebaju biti numerirane od uvodne stranice (naslovnica i sadržaj) nisu numerirani. Uvodna stranica je prva numerirana stranica u dokumentu (kao i u ovom primjeru dokumenta). Da bi mogli numerirati stranice prema uputama, potrebno je koristiti sekcije u dokumentu.
- Zaglavlje dokumenta također treba biti od uvodne stranice te se u zaglavlju treba navesti ime i prezime učenika te naslov rada (kao u ovom primjeru rada)
- Poželjno je koristiti dodatne elemente za oblikovanje poput grafičkih ili numeričkih oznake za nabranje (kao na primjeru ovog dijela teksta), fusnota i sl.
- Ukupan opseg rada ovisi o vrsti rada i njega dogovarate sa mentorom.
- Slike, tablice, grafikoni i slični grafički prikazi u dokumentu moraju biti numerirani i imati svoj opis. Brojevi slika, grafikona ili tablica sastoje se od broja poglavlja te broj tog objekta u poglavlju. Npr. slika 2.5. bi značila peta slika u drugom poglavlju. Iza broja objekta nalazi se naziv (opis) tog objekta. Umetanje opisa slika vezuje se uz pravilno numeriranje poglavlja i pod-poglavlja dokumenta te upotrebu stilova. Grafički prikazi (slika, grafikoni i slični grafički prikazi) numeriraju se ispod slike, dok se tablice numeriraju po istom principu samo iznad tablice. Iza broja i opisa objekta, navodi se izvor. Font u autorski izrađenim tablicama, ostalim grafičkim prikazima je Times New Roman veličine 10, uz prored 1,0. Kod velikih tablica i grafičkih prikaza po potrebi se može koristiti i manji font, te usmjerenje vodoravno. Sve tablice, slike, grafikoni i slični grafički prikazi te navođenje naziva i njihovog opisa moraju biti poravnati po sredini.

Slika 3.1. Primjeri navođenja grafičkih objekata u dokumentu

4. Navođenje literature

Tijekom izrade radova učenik se koristi relevantnom literaturom u obliku knjiga, web dokumenata, članaka i ostalih sadržaja pronađenih na internetu te ih treba navesti u radu. U suprotnom, ako se preuzima tekst drugog autora bez navođenja izvora riječ je o plagiranju. Plagiranje označava preuzimanje tuđih ideja, mišljenja stavova, rezultata i sl. bez navođenja originalnog izvora, čime se tuđi rad prikazuje kao vlastito djelo. Uz konzistentno navođenje korištenih radova drugih autora, od učenika se očekuje da poštuje etičke norme u svim fazama pisanja rada. Zadatak učenika je da pročita adekvatnu literaturu vezanu uz temu istraživanja, po potrebi svojim riječima "prepriča" tj. parafrazira pojedine cjeline, konzultirajući stavove više autora, te da u konačnici profilira i svoje mišljenje o svim bitnim pitanjima. Ako se tuđi tekst preuzima u cijelosti onda se taj tekst mora navesti unutar navodnih znakova, uz citiranje izvora u fusnoti¹ ili uporabom tzv. Harvardskog stila citiranja. Pravilo o obveznom citiranju izvora vrijedi i kod parafraziranja tuđeg teksta. [4].

Postoje različiti stilovi navođenja literature: Harvard, Vancouver i APA. Učenik u dogovoru s mentorom bira stil citiranja korištene literature, te se kroz cijeli tekst koristi samo jedan stil. Kod Harvard-skog stila citiranja imena autora se navode u tekstu, a bibliografski zapis o djelu stavlja se na kraj rada. Autora se u tekstu navodi tako da mu se napiše prezime, uz godinu u kojoj je rad objavljen. Stil Vancouver autore ne referira u tekstu već u fusnotama te na kraju djela se ponovno upisuju svi korišteni izvori. APA stil je kombinacija prethodna dva. Autore se, kao i u harvardskom stilu, navodi u tekstu, dok se detaljni zapisi o djelima pišu na kraju rada. U tablici 4.1. i 4.2. možemo vidjeti pravila navođenja literature prema Harvardskom stilu navođenja.

¹ Zelenika, R. (2000): Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Sveučilište u Rijeci, Rijeka, str. 453

Tablica 4.1. Navođenje citata prema Harvard stilu citiranja

Navođenje citata	Primjer
Ako se citira od riječi do riječi, na kraju se stavlja zagrada u kojoj stoji Prezime, godina.	<i>“Najzanimljivije mjesto na svijetu s religijske perspektive danas je Silicijska dolina, a ne Bliski istok. Ne trebamo više Boga, samo tehnologiju” (Harari, 2011).</i>
Ako se autora spominje u tekstu, godina se piše u zagradi.	<i>Harari (2011) navodi kako je danas s religijske perspektive najzanimljivije mjesto Silicijska dolina.</i>
Također, moguće je navesti autora pa citirati od riječi do riječi.	<i>Kako ističe Harari (2011) “ne trebamo više Boga, samo tehnologiju”.</i>

Citiranje jednog autora:

Pod konceptom ekonomske posljedice Scott (2000) podrazumijeva...

Citiranje dva autora jednog djela:

Rezultati do kojih se došlo u istraživanju potvrđuju rezultate istraživanja koje su u Južnoj Koreji proveli Nam i Jinn (2000).

Citiranje tri i više autora jednog djela:

U istraživanju Altman et al. (2008) ukazuje se na ograničenja...

Citiranje dva autora u jednoj rečenici:

U svojim istraživanjima Ohlson (1990) i Vuran (2009) potvrđuju hipotezu...

Citiranje istog autora s dva djela u istoj godini:

U svome inicijalnom istraživanju Scott (2005a) je potvrdio polaznu hipotezu, dok je sužavanje uzorka na SME u istraživanju Scotta (2005b) pokazalo...

Citiranje istog autora s dva djela u različitim godinama:

Ohlson (1990 i 1995) donosi zaključak da...

Citiranje zakona/pravilnika:

Sukladno Zakonu o fiskalizaciji u prometu gotovinom (2012)...

Citiranje dokumenta institucije:

Iz godišnjeg izvješća Adrisa d.d. (2011) vidljivo je...

U popisu literature koji se navodi na kraju rada treba navesti sve korištene izvore literature prema pravilima po pojedinim tipu izvora.

Tablica 4.2. Pravila navođenja izvora u popisu literature prema Harvard stilu navođenja

Djelo jednog, dva ili tri autora	Prezime, inicijal(i) autora. (godina izdavanja) <i>Naslov: podnaslov</i> . Podatak o izdanju. Mjesto izdavanja: Nakladnik.
Djelo četiri ili više autora	Prezime, inicijal(i) autora. et al. (godina izdavanja) <i>Naslov: podnaslov</i> . Podatak o izdanju. Mjesto izdavanja: Nakladnik.
Zbornik radova i zbirka radova (urednik/ci)	Prezime, inicijal(i) urednika., ur. (godina izdavanja) <i>Naslov: podnaslov</i> . Podatak o izdanju. Mjesto izdavanja: Nakladnik.
Diplomski rad, magistarski rad i disertacija	Prezime, inicijal(i) autora. (godina izdavanja) <i>Naslov</i> . Magistarski rad. Mjesto izdavanja: Nakladnik
Poglavlje u knjizi	Prezime, inicijal(i) autora. (godina izdavanja) <i>Naslov poglavlja: podnaslov poglavlja</i> . U: Prezime, inicijal(i) urednika., ur., Naslov knjige: podnaslov. Podatak o izdanju. Mjesto izdavanja: Nakladnik, str. od-do.
Znanstveni i stručni rad u zborniku i zbirci radova	Prezime, inicijal(i) autora. (godina izdavanja) <i>Naslov rada: podnaslov</i> . U: Prezime, inicijal(i) urednika, ur. Naslov zbornika: podnaslov. Mjesto izdavanja: Nakladnik, str. od-do.
Članak u časopisu	Prezime, inicijal(i) autora. (godina izdavanja). Naslov članka: podnaslov. <i>Naslov časopisa</i> ., Oznaka sveska/godišta/volumena (broj), str. početna-završna.
Web-stranica	Prezime, inicijal(i) autora. (godina izdavanja). <i>Naslov: podnaslov</i> [online]. Mjesto izdavanja: Nakladnik (nakladnik u tradicionalnom smislu ili organizacija odgovorna za održavanje stranice na internetu). Dostupno na: URL [datum posjete stranici]

Tablica 4.3. prikazuje primjer navođenja literature prema stilu Vancouver a tablica 4.4. prema APA stilu.

Tablica 4.3. Tablica 0.2. Pravila navođenja izvora u popisu literature prema Vancouver stilu navođenja

Knjiga	Prezime, inicijal(i) imena autora. Naslov : podnaslov. Podatak o izdanju. Mjesto izdavanja : Nakladnik, godina izdavanja.
Članak u časopisu	Prezime, inicijal(i) imena autora. Naslov rada : podnaslov. // Naslov časopisa Oznaka sveska/godišta, broj(godina), str. poč-završna
Internetski izvori	Ime(na) autora (ako je/su poznata), naslov nad tekstom, datum nastanka (ako se razlikuje od datuma pristupa izvoru). // Naziv mrežne stranice. Dostupno na: potpuna http adresa, (datum pristupa dokumentu).
YouTube videozape referiramo tako da navedemo naziv videa i datum objave	Bibliobus on the road. // YouTube 21.2.2011. Dostupno na: http://www.youtube.com/watch?v=K_1795KOZgU&feature=relmfu (6.7.2012.).

Tablica 4.4. Pravila navođenja izvora u popisu literature prema APA stilu navođenja

Knjiga	Prezime, I. (godina). Naslov knjige. Mjesto izdavanja: izdavač.
Članak u časopisu	Prezime, I. (godina). Naslov članka. <i>Naziv časopisa</i> , 1 (3), 123-234.
Poglavlje u knjizi	Prezime, I. (godina). Naslov poglavlja. U I. Prezime (Ur.) <i>Naslov knjige</i> (str. 123-345). Mjesto izdavanja: Izdavač

Svi izvori literature koji su korišteni u izradi rada moraju se numerirati arapskim brojevima i to prema abecednom redu. U popisu literature koristi se font Times New Roman, veličina 12, uz prored od 1,5.

LITERATURA:

1. Adris d.d. (2011): Konsolidirani financijski izvještaji na dan 31. prosinca 2011. godine, [Internet], raspoloživo na: http://www.adris.hr/Downloads/PDFs/gi-2011-final/Adris_Grupa_-_God._izvj._1Y,_revidirano,_konsolidirano_2011.pdf, [15.01.2013.].
2. Cerović, Z. (2003): Hotelski management, Fakultet za turistički i hotelski menadžment, Opatija.
3. Machiavelli, A. (2004): Voluntary Chains as a way of increasing the productivity of hotels: successes and difficulties, u The Future of Small and Medium Sized Enterprises in Tourism, 54th Aiest Congress, Petra, Jordan, str. 201-217.
4. Narodne novine, (2012): Zakon o fiskalizaciji u prometu gotovinom, Narodne novine d.d. Zagreb, broj 133.
5. Shaw, G., Williams, A. (2004): From Lifestyle Consumption to Lifestyle Production: Changing Patterns of Tourism Entrepreneurship u Thomas, R. (Urednik), Small firms in tourism. International perspectives, Elsevier, London, str. 99-113.
6. Watkins, M., Bell, B. (2002): The experience of forming business relationships in tourism, The International Journal of Tourism Research, 4 (1), str. 15-28.

Slika 4.1. Numeriranje korištene literature prema abecednom redu

5. Literatura

1. Tkalac Verčić, A. et al. (2011): Priručnik za metodologiju istraživačkog rada u društvenim istraživanjima: kako osmisliti, provesti i opisati znanstveno i stručno istraživanje, M.E.P., Zagreb.
2. Vujević, M. (2006): Uvođenje u znanstveni rad u području društvenih znanosti, Školska knjiga, Zagreb.
3. Zelenika, R. (2000): Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Sveučilište u Rijeci, Rijeka.
4. Ekonomski fakultet Split, Upute za izradu studentskih radova, 2013

Popis tablica

Slika 2.1. Izgled naslovnice rada	2
Slika 2.3. Kazalo sadržaja	3
Slika 3.1. Primjeri navođenja grafičkih objekata u dokumentu	6
Slika 4.1. Numeriranje korištene literature prema abecednom redu	10

Popis slika

Tablica 4.1. Navođenje citata prema Harvard stilu citiranja	7
Tablica 4.2. Pravila navođenja izvora u popisu literature prema Harvard stilu navođenja	8
Tablica 4.3. Tablica 0.2. Pravila navođenja izvora u popisu literature prema Vancouver stilu navođenja.....	9
Tablica 4.4. Pravila navođenja izvora u popisu literature prema APA stilu navođenja.	9